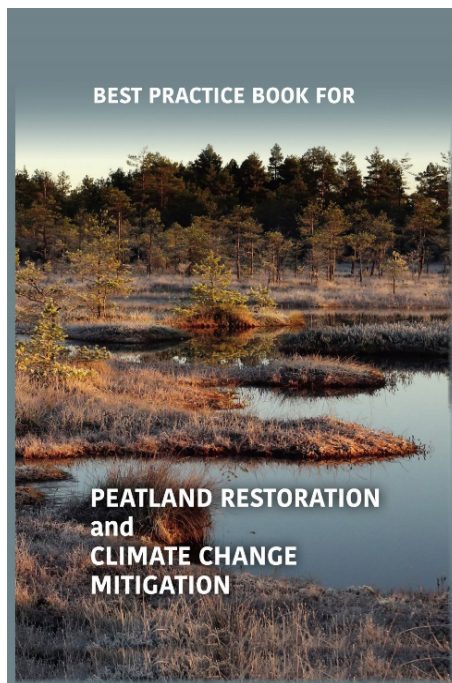

PURVU ATJAUNOŠANAS METOŽU IZKLĀSTS PROJEKTA LIFE PEAT RESTORE VADLĪNIJĀS

Līga Strazdiņa

Latvijas Universitāte
E-pasts: liga.strazdina@lu.lv

Ir pagājuši jau 20 gadi, kopš Latvijā mērķtiecīgi uzsākta nosusinātu augsto purvu atjaunošana, ierīkojot aizsprostus uz meliorācijas grāvjiem. Pirmie aizsprosti uzbūvēti Teiču dabas rezervātā, kam sekoja Cenas tīrelis, Ķemeru tīrelis, Vasenieku purvs un citi (Pakalne (red.), 2008). Latvijā aizsprostu būvēšanai ir izmantotas dažādas metodes un dažādi materiāli un iegūta pieredze, kā katrā situācijā veiksmīgāk stabilizēt ūdens līmeni. Uzlabojoties tehnoloģiskajām iespējām un traktortehnikai kļūstot kompaktākai, purvu atjaunošana kļūst arvien saudzīgāka pret veģetāciju, kas dod iespēju piekļūt arī dziļāk purvā ierīkotiem grāvjiem un efektīvāk atjaunot hidroloģisko režīmu. Mazākā platībā, bet pakāpeniski tiek veikta arī pārejas un zāļu purvu un purvaino mežu atjaunošana. Latvijas pieredzi novērtē arī ārvalstīs, tādēļ bieži tiek veidota starptautiska partnerība.

Eiropas Komisijas LIFE projektā “Degradēto purvu atjaunošana CO₂ emisiju samazināšanai Ziemeļeiropas Zemienē” (LIFE Peat Restore, LIFE15 CCM/DE/000138) dabas aizsardzības un izpētes institūcijas no piecām projekta dalībvalstīm (Igaunijas,

Latvijas, Lietuvas, Polijas un Vācijas) laikā no 2016. līdz 2021. gadam veica dažādus pasākumus – ūdens līmeņa stabilizēšanu, kūdru veidojošas veģetācijas mākslīgu pavairošanu, atklātas purva ainavas atjaunošanu. Darbības veiktas izstrādātos un/vai appludinātos kūdras laukos, nosusinātos augstajos, pārejas un zāļu purvos, purvainajos mežos un staignajos – kopumā 5300 ha platībā. Viens no pamatmērķiem projekta teritorijās bija samazināt ogļskābās gāzes emisijas; aprēķināts, ka projekta aktivitāšu rezultātā emisiju apjoms ir samazinājies par 9890 t CO₂ ekv./gadā. Lai dalītos ar savu pieredzi, 2021. gada nogalē projekta partneri izdeva pielietoto metožu apkopojumu “Purvu atjaunošanas un klimata pārmaiņu mazināšanas rokasgrāmata. Projekta LIFE Peat Restore pieredze” (Pakalne et al., 2021).

Rokasgrāmata strukturēta, ievērojot darbības etapus, kādi parasti noris biotopu atjaunošanas teritorijās. Sniegts vispārējs ieskats metožu izvēlē, kas katrā purvu biotopā būtu atbilstošāks. Detalizēti raksturota veģetācijas, ūdens līmeņa un siltumnīcas efekta gāzu emisiju monitoringa metodika un tālīzpētes pielietošanas iespējas veģetācijas klasificēšanā. Pēc ģeogrāfiskās atrašanās vietas norādīti katrā projekta dalībvalstī veiktie pasākumi un katrā teritorijā identificētās degradēšanās pazīmes un atjaunošanas mērķa biotopi vai sugas. Uzsvērtas katrai valstij specifiskās juridiskās procedūras, lai izstrādātu tehniskos projektus un saņemtu būvatļaujas, kā arī sniegti dabas aizsardzības plānu vai purvu atjaunošanas plānu izstrādes principi.

Rokasgrāmata ir sagatavota angļu valodā, tā ir pieejama drukātā formātā (griezties personīgi pie vienas no izdevuma autorēm, Latvijas Universitātes pētnieces Māras Pakalnes, rakstot uz mar.pakalne@lu.lv) vai lejupielādējama elektroniski no projekta mājas lapas <https://life-peat-restore.eu>, vai caur saiti https://www.mediafire.com/file/ndlbg2j5sbkl0/22.11.21_WEB_SMALL_Peatland_restoration.pdf/file.

Latvijā šī LIFE projekta ietvaros veikta ūdens līmeņa atjaunošana nosusinātā augstajā purvā Madiešēnu purvā dabas liegumā “Augstroze” Valmieras novadā, ūdens līmeņa atjaunošana pārejas purvā dabas liegumā “Baltezera purvs” Saldus novadā, ūdens līmeņa atjaunošana un krūmu stāva retināšana kaļķainajā zāļu purvā dabas parkā “Engures ezers” Tukuma novadā. Projekta vadošā institūcijas bija NABU (vācu val. *Naturschutzbund Deutschland*), Latvijā vadošais partneris bija Latvijas Universitāte, atjaunošanas darbus veica SIA “E Būvvaldība” un SIA “AGS sistēmas”, SEG monitoringā piedalījās Latvijas Lauksaimniecības universitāte un LVMI “Silava”. Projektā sagatavotas vairākas īsfilmas Ruckas mākslas fonda izpildījumā, kas skatāmas *vimeo* platformā kanālā <https://vimeo.com/ruckaresidency>.

LITERATŪRA

- Pakalne, M. (red.) 2008. Purvu aizsardzība un apsaimniekošana īpaši aizsargājamās dabas teritorijās Latvijā. Rīga, Latvijas Dabas fonds, 184 lpp.
- Pakalne, M., Etzold, J., Ilomets, M., Jarašius, L., Pawlaczyk, P., Bociąg, K., Chlost, I., Cieśliński, R., Gos, K., Libauers, K., Pajula, R., Purre, A.-H., Sendžikaitē, J., Strazdiņa, L., Truus, L., Zableckis, N., Jurema, L., Kirschev, T. 2021. *Best Practice Book for Peatland Restoration and Climate Change Mitigation. Experiences from LIFE Peat Restore Project*. Rīga, University of Latvia, 184 p.